

Српско археолошко друштво
Друштво археолога Црне Горе

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

ЈЕСЕЊИ САСТАНАК СРЕДЊОВЕКОВНЕ СЕКЦИЈЕ

Котор, 1. – 3. децембар 2023. године

Програм и апстракти

Подгорица 2023

Приредили: Милош Живановић и Марин Бугар
Издавач: Друштво археолога Црне Горе, Подгорица и Српско
археолошко друштво, Београд
За издавача: Горан Пајовић и Адам Црнобрња
Штампа: Brain Media, Подгорица
Тираж: 100

Бесплатан примјерак

ISBN 978-9940-9633-2-3

ISBN-978-86-80094-25-0

масе, које је уследило, судећи по техници зидања, у некој каснијој фази. На супротној страни, на источном бедему Доњег града утврђен је почетак другог степеништа (прво се налази на средини источног бедема Горњег града) које води на шетну стазу бедема.

Као што је раније истакнуто, програм систематских археолошких истраживања усаглашен је са програмима конзервације и делимичне обнове утврђеног града Копријана, које спроводи Завод за заштиту споменика културе Ниш.

Дејан Радичевић, Филозофски факултет Универзитета у Београду,
Одељење за археологију

Ана Цицковић, Музеј рудничко-таковског краја, Горњи Милановац
Јелена Марјановић, Горњи Милановац

Мирко Вранић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење
за археологију, Лабораторија за биоархеологију

СРЕДЊОВЕКОВНА ЦРКВА ПОД РУДНИЧКОМ ОСТРВИЦОМ

За постојање цркве у подножју средњовековне тврђаве Островице (сл. 1), зна се још од 1985. године, када су у оквиру пројекта Археолошког института у Београду истражене две сонде у којима су константовани делови северног и јужног зида и истражена два гроба. На наставак

Сл. 1

Сл. 2

истраживања чекало се до 2020 године. Тада је дефинисана основа (једнобродна са улазом на западу и полукружном апсидом на источној страни; дим. 11,20 x 6,60 м) и начин градње (блокови клесаног камена везаног кречним малтером, са језгром који чини трпанац; ширина зидова од 0,70 м (апсида) до 1,20 м (западни зид). Циљ истраживања у 2022. години био је да се ископа унутрашњост цркве, допуне стратиграфски подаци, сагледа архитектура и сахрањивање у цркви (сл. 2). Испод цркве откривени су трагови старијег средњовековног насеља, док су најмлађим траговима живота припадали остаци трошног надземног објекту у североисточном углу, који је очигледно настао време када црква више није била видљива на површини. Пратио га је слој са покретним материјалом оквирно датованим у XVII-XVIII век. Када је реч о сахрањивању издвојена су три хоризонта сахрана – најстарији из времена када је црква служила, млађи из времена када више није била у функцији, али су зидови још увек стајали усправно и најмлађи гробови укопавани у рушевине цркве. У погледу датовања гробова поуздани налаз постоји само за средњи хоризонт сахрана, будући да је у једном од тих гробовца нађена акча Мехмеда II Освајача (1451-1481) искована у Новом Брду на самом крају његове владавине. Сахранама из времена када је црква била у функцији припадају и две зидане гробнице. Једна је у југозападном углу брода, на положају уобичајеном за ктиторске гробове, док је друга откривена у северној половини, ближе централном делу храма. Ова друга гробница, иначе монументалнија, чини се посебно занимљивом, будући да сличне гробнице раније нису посведочене на територији данашње Србије. Нешто слично може се рећи и за нека од мермерних надгробних обележја, иначе затечених у секундарном положају, а која су првобитно могла обележавати нека од тих важнијих гробних места.

истраживања чекало се до 2020 године. Тада је дефинисана основа (једнобродна са улазом на западу и полукружном апсидом на источној страни; дим. 11,20 x 6,60 м) и начин градње (блокови клесаног камена везаног кречним малтером, са